

erraldoien

ondakan

konpartsa

DOSSIER
2024



AURKIBIDEA

- Aurkezpena 3
- Deustuko anexioaren urteurrena ... 4
- Erraldoien bilkurak Bizkaian 5
- 2023ko ekitaldiak argazkitan ... 10
- 2023ko urteko balantzea 14

Argazkiak

Izaskun Alvarez
Andrei Arenas
Susana Aribayos
Txebi Arriaga
Alejandro Asenjo
Gorka Balsategi
Olatz Bastarrika
Mikel Benito
Sabina Bernal
Balen Campillo
Beñat Campillo
Jose Manuel Cano
Aida Cernat
Luken de las Heras
Pablo de las Heras
Idoia Duñaiñaiturria
David Fernandez
Jon Gaminde
Aritz Garate
Ana Garcia
Carlos Gonzalez
Nagore Gonzalez

Ander Gorostiza
Juan Carlos Hernandez
Mirian Hernandez
Xabier Lavandero
Iñaki Lazaro
Enaitz Llona
Idoia Lopez
Zaira Lopez
Asier Lopez de Vallejo
Sandra Lorenzo
Josu Mariño
Ander Martin
Diego Martin
Liher Neira
Jabi Ortega
Ruben Pena
Iker Ramos
Susana Ruiz
Julene Sainz de Ugarte
Asier Sampedro
Gorka Sanchez
Irati Zurikaldai

erraldoien

ondalan
konpartsa

Helbidea:

Blas de Otero, 42-44 atzekaldea
48014 DEUSTUA

Telefonoa: 656 71 30 28

e-mail: ondalan@hotmail.com
www.ondalan.eus

Maketazioa:

Ritxard Guimerá

Argitaratzailea:

Ondalan Erraldoien Konpartsa

Inprimatzailea:

A SU SERVICIO - Inprimategia eta Azaleztatzea

2023an normaltasunera itzuli, gure 28. denboraldia osatu, baita Konpartsa Nagusiarekin mila ekitaldien langa gainditu dugu eta hori dena COVID krisiak eragindako bi urteko geldialdiaren ostean.

2024an, Deustuko Udala desegin zenetik ehun urte beteko direnean, antolaketa-egiturak sendotzea izan behar da helburua, Konpartsaren etengabeko hazkunderari aurre egiteko.

Hazkunde hori pertsona eta erakunde askoren laguntzari esker baino ez da posible, eta hemendik gure esker ona berresten diegu.

En 2023 hemos vuelto a la normalidad, cubierto nuestra 28ª temporada, superando la cifra de mil actuaciones con la Konpartsa Nagusia y ello pese a los dos años de parón por la crisis del COVID.

En este 2024, cuando se van a cumplir cien años de la disolución de Ayuntamiento de Deusto, el objetivo debe ser la consolidación de las estructuras organizativas que nos permita afrontar el continuo crecimiento de la Comparsa.

Crecimiento que sólo es posible gracias al apoyo de numerosas personas y entidades, a las que desde aquí reiteramos nuestro agradecimiento.

DEUSTUKO ANEXIOAREN URTEURRENA

2024an ehun urte beteko dira Deustuko Udala desegin eta Bilbori nahitaez atxiki zitzaionetik (1925eko urtarrilaren 1ean), Primo de Riveraren diktadurapean.

Elizateko agintariek diktaduraren legeriak ahalbidetzen zizkien oztopo administratibo guztiak jarri zituzten gobernadore zibilaren, Bizkaiko Aldundiaren eta Gobernazio Ministerioaren aurrean, udalerrri gisa irauteko eskubidea defendatuz.

Bilboko Udala saiatu zen, baina ez zuen lortu, lehenago ere, Deustu anexionatzea, eta honako ebazpen hauek adostu zituen:

- 1911ko abuztuaren 8an, Federico Moyua Bilboko alkatea zela.
- 1916ko azaroaren 10ean
- 1917ko abenduaren 14an, Mariano Arana Bilboko alkate zela.
- 1920ko abuztuaren 15ean, Rufino Laiseca alkatearekin.
- Azkenik, 1924ko martxoaren 23an, berriro alkate zela, Federico Moyua (urte horretako otsailaren 27an Direktorio militarrek izendatutako korporazio batekoa, Bizkaiko gobernadore zibilak proposatuta), baina oraingoan, Bilboko Udalak ebazpen hori hartzearekin batera, alkatea Madrilén zegoen, anexioa negoziatzen.

Udal Estatutuari buruzko Errege Lege Dekretu berria (1924ko martxoa) indarrean sartu zenean, Deustuari apenas utzi zitzaion auzia luzatzen, eta Aldundiak eta Guardia Zibilak Bilboren aldeko jarrera hartu zuten arrazoi ekonomikoengatik eta segurtasunagatik.

Deustuko komisionatuek, Marcos de Orueta alkatea eta Jesus de Gaztalaga udal-idazkaria buru zituztela, Madrilera egindako bidaia ugariak ez zuten fruiturik eman, Gobernadore Zibila beti aurka agertu baitzen.

Estatuko batzorde iraunkorra Deusturen alde agertu zen, baina ez zen loteslea, eta Bilboko Udalak aurkaratu egin zuen jarrera hori.

Deustuk 1924an 8.799 bizilagun zituen, batez ere landatarrak, eta hazten ari den industria batekin bat zuen itsasadarren ondoan.

Anexio horri esker, Bilbok lursail asko bereganatu zituen, oztopo handirik gabeko orografiarekin, bere industria zabaltzeko eta etxebizitzak eraikitzeko.

En 2024 se van a cumplir cien años de la disolución del Ayuntamiento de Deusto y su anexión forzosa a Bilbao (efectiva a 1 de Enero de 1925), bajo la dictadura de Primo de Rivera.

Las autoridades de la Anteglesia interpusieron todos los obstáculos administrativos que les permitía la legislación de la dictadura ante el Gobernador Civil, la Diputación de Bizkaia y el Ministerio de la Gobernación, defendiendo su derecho a subsistir como pueblo.

El Ayuntamiento de Bilbao ya había intentado, sin éxito, anexionarse Deusto en ocasiones anteriores, acordando resoluciones:

- 8 de agosto de 1911, siendo alcalde de Bilbao Federico Moyua.
- 10 de noviembre de 1916.
- 14 de diciembre de 1917, con Mariano Arana de alcalde de Bilbao.
- 15 de agosto de 1920, con el alcalde Rufino Laiseca.
- Y, finalmente, el 23 de marzo de 1924 siendo de nuevo alcalde Federico Moyua (de una corporación designada el 27 de febrero de ese año, por el Directorio Militar a propuesta del Gobernador Civil de Vizcaya), pero en esta ocasión, a la vez que el ayuntamiento de Bilbao adoptaba esta resolución, el alcalde se encontraba en Madrid negociando la anexión.

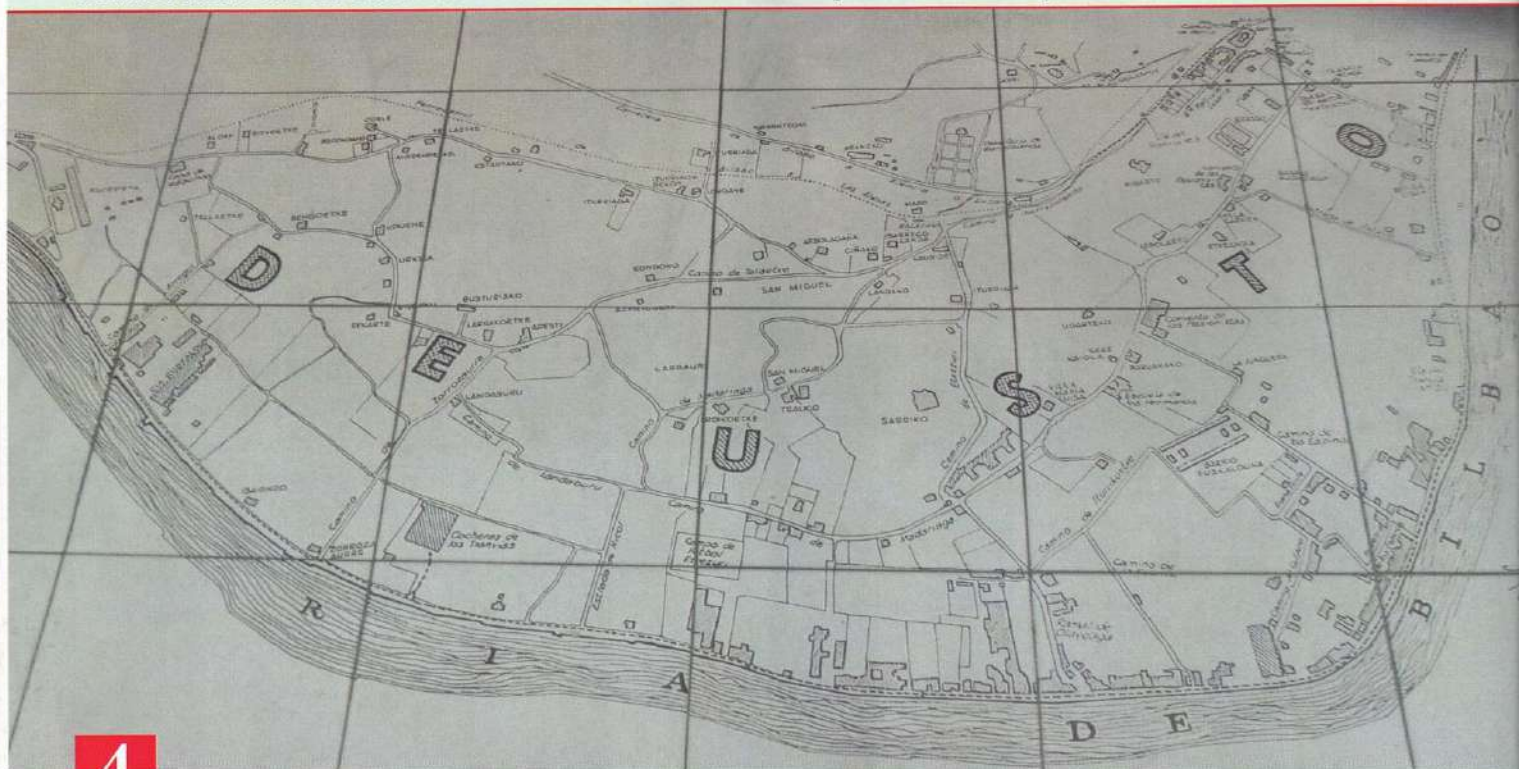
Con la entrada en vigor del nuevo Real Decreto Ley de Estatuto Municipal (marzo de 1924), apenas se permitió a Deusto alargar el pleito, resolviéndose éste con el posicionamiento de la Diputación y la Guardia Civil a favor de Bilbao por motivos económicos y de seguridad.

Los numerosos viajes a Madrid de los comisionados de Deusto, encabezados por su alcalde Marcos de Orueta y el Secretario municipal Jesus de Gaztalaga, no dieron fruto, pues a sus gestiones siempre se opuso el Gobernador Civil.

La comisión permanente del Estado se posicionó a favor de Deusto pero no tenía carácter vinculante y fue impugnado dicho posicionamiento por el Ayuntamiento de Bilbao.

Deusto contaba en 1924 con 8.799 vecinos, eminentemente rural, y con una incipiente industria junto a la ría.

Esta anexión permitió a Bilbao hacerse con gran cantidad de terreno, con una orografía sin grandes obstáculos, para expandir su industria y la construcción de viviendas.



ERRALDOIEN BILKURAK BIZKAIAN

2022an, pandemiatik irten berriak ginela, Bizkaian Erraldoien aktibitatean hazkunde garrantzitsua gertatu zen moduan, 2023an bilkurak ugalduta dira, hainbeste ze haien guztien jarraipena egitea ezinezkoa izan den.

Gainera, kasu askotan, bilkura hauek etxean egindako Erraldoiekin osatuak izan dira. Erraldoiekiko zaletasuna bultzatu eta nolabaiteko antolaketa-gaitasuna erakutsi nahi duten arren, ez dute, kasu gehienetan, zehaztasun estetiko, koreografiko eta ikonologiko txikienik ere, gure ustez Erraldoien Konpartsaren bereizgarri izan behar direnak

Hau guztia dela eta, eta azalduko irizpideei eutsi dien kontzentrazioen bat zerrenda horretatik kanpo uztea saihesteko, aurtengo edizioan Ondalan gisa parte hartu dugun kontzentrazioak baino ez ditugu sartuko.

Así como en 2022, recién salidos de la pandemia, se produjo un incremento importante de la actividad de los Gigantes en Bizkaia, en 2023 han proliferado las concentraciones, hasta tal punto que resultaba imposible hacer un seguimiento de todas ellas.

Además, en muchos de los casos, estas concentraciones se veían complementadas con Gigantes de fabricación casera, que, aunque tienen el mérito de impulsar la afición a los Gigantes y demostrar una cierta capacidad organizativa, carecen, en la mayoría de los casos, del más mínimo rigor estético, coreográfico e iconológico que, consideramos, debe ser seña de identidad de una Comparsa de Gigantes.

Por todo ello, y por evitar cometer el error de dejar fuera de este listado a alguna concentración que sí ha mantenido los criterios expuestos, en la edición de este año solamente vamos a incluir las concentraciones en las que hemos participado como Ondalan.

SONDIKA - 2022KO AZAROAREN 13AN - 10 ERRALDOI

San Martin Azokan Erraldoi hauekin joan ginen:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



En la celebración de la Feria de San Martin, asistimos con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

BILBAO - 2022KO AZAROAREN 19AN - 10 ERRALDOI

Emakumezkoen Athletic-Real Derbyarekin batera, Santimami inguruko zabalgunean fangune bat jarri zuten, eta bertara joan ginen honakoeekin:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Ante la disputa del Derby Athletic - Real femenino, se instaló una fan zone en la explanada de San Mames, a la que acudimos con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

BILBAO - 2022KO AZAROAREN 25AN - 10 ERRALDOI

Guggenheim Museoko ekitaldi aretoan izan zen "Esker Onak" banatzeko ekitaldia baino lehen, Puppyren ondoan dantzatu ginen hauekin:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Como acto previo a la gala de entrega de premios "Esker Onak" en el Salon de actos del Museo Guggenheim, bailamos, junto a Puppy con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

USANSOLO - 2022KO AZAROAREN 26AN - 10 ERRALDOI

Usansolon San Andres jaietako programazioaren barruan, aurreko urteetan bezala, honako Erraldoiekin joan ginen:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Dentro de la programación de las Fiestas de San Andres en Usansolo, acudimos, como en años anteriores, con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

ERRALDOIEN BILKURAK BIZKAIAN

LEZAMA - 2022KO ABENDUAREN 3AN - 10 ERRALDOI

“Euskararen Eguna” ospatzeko Lezamara joan ginen, bertoko elkarteekin inizatibaz, Erraldoi hauekin:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Con motivo de la celebración del “Euskararen Eguna”, a iniciativa de asociaciones locales, acudimos a Lezama con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

DEUSTUA - 2023KO OTSAILAREN 12AN - 10 ERRALDOI

Deustuko inauterietako desfile tradizionalen parte hartu genuen honakoeekin:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



En el tradicional desfile de carnaval de Deusto participamos con los Gigantes de:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

SAN INAZIO - 2023KO OTSAILAREN 25EAN - 10 ERRALDOI

San Inazioko Inauterietako desfilean ere parte hartu genuen, hauekin:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Igualmente tomamos parte en el desfile de Carnaval de San Inazio, llevando los Gigantes de:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

USANSOLO - 2023KO MARTXOAREN 12AN - 16 ERRALDOI

Usansoloko Erraldoi berrien aurkezpenen parte hartu genuen, ekitaldian hauekin joaten:

Usansoloko Erraldoiak: 4
Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 6



Participamos en el acto de presentación de los nuevos Gigantes de Usansolo, asistiendo al acto con:

Usansoloko Erraldoiak: 4
Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 6

DEUSTUA - 2023KO MARTXOAREN 17AN - 12 ERRALDOI

Ohikoa den moduan, Deustuko Jaietako hasieran honako Erraldoiekin izan ginen:

Ondalan Nagusia: 4
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



El inicio de las fiestas de Deusto contó, como es habitual, con la presencia de los Gigantes de:

Ondalan Nagusia: 4
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

UGAO - 2023KO APIRILAREN 2AN - 18 ERRALDOI

Ugaoko “Euskal Astea”n ere egon ginen, honakoan Erraldoi hauekin parte hartuz:

Ugaoko Erraldoiak: 2
Amurrioko erraldoiak: 2
Bihotza Konpartsa: 4
Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



También estuvimos presentes en la “Euskal Astea” de Uga, asistiendo en esta ocasión los Gigantes de:

Ugaoko Erraldoiak: 2
Amurrioko erraldoiak: 2
Bihotza Konpartsa: 4
Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

ERRALDOIEN BILKURAK BIZKAIAN

ELORRIETA - 2023KO APIRILAREN 28AN - 10 ERRALDOI

San Inazioko liburutegietan ia hilabete bateko erakusketa baten ondoren, eta Konpartsa Nagusiaren 1000. Ekitaldiagatik, Elorrietako Jaietako hasierarekin batera Erraldi hauek atera ziren:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Tras prácticamente un mes de exposición en la biblioteca de San Inazio, y con motivo de la actuación número 1000 de la Konpartsa Nagusia y del inicio de Fiestas de Elorrieta, salieron:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

ELORRIETA - 2023KO APIRILAREN 29AN - 10 ERRALDOI

Horrek ez zue suposatu, noski, Elorrietako Jaiekin dugun urteroko zitari huts egitea, bertan egon ginelarik:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Pero esto no fue óbice para mantener nuestra cita anual con Fiestas de Elorrieta, a las que acudimos con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

URDUÑA - 2023KO MAIATZAREN 7AN - 19 ERRALDOI

Urduñako Bihotza Konpartsaren urtemuga ospatzeko, Erraldioen bilkurara joan ginen hauekin batera:

Bihotza Konpartsa: 5
Urduñako Erraldoiak: 2
Amurrioko Erraldoiak: 2
Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Con motivo del aniversario de la Bihotza Konpartsa de Urduña, asistimos a la concentración los Gigantes de:

Bihotza Konpartsa: 5
Urduñako Erraldoiak: 2
Amurrioko Erraldoiak: 2
Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

IBARREKOLANDA - 2023KO MAIATZAREN 27AN - 10 ERRALDOI

Deustuko auzoetan Erraldioen presentzia mantentzeko asmoz, Ibarrekolandara joan ginen:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Siguiendo el criterio de mantener la presencia de Gigantes en todos los barrios de Deusto, acudimos a Ibarrekolanda con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 4

MUNGIA - 2023KO EKAINAREN 4AN - 12 ERRALDOI

Hiru urtean behin, Bizkaian Eskola Publikoaren Jaia ospatzen da. Kasu honetan Mungian izan delarik, eta bertara joan ginen:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 6



Cada tres años se celebra en Bizkaia la Fiesta de la Escuela Pública. En esta ocasión se ha celebrado en Mungia, y a ella acudimos con:

Ondalan Nagusia: 2
Ondalan Txikia: 2
Mamutxak: 2
Konpartsa Txikiena: 6

BARAKALDO - 2023KO UZTAILAREN 23AN - 30 ERRALDOI

Laguntasuna Barakaldoko Erraldioen Konpartsaren urteurrena ospatzeko asmoz, Erraldioen bilkura egin zen hauekin:

Barakaldoko Erraldoiak: 4
Barakaldoko Udal erral.: 4
Getxoko Erraldoiak: 4
Ondalan Nagusia: 4
Ondalan Txikia: 2
Konpartsa Txikiena: 4



Con motivo del aniversario de la Comparsa de Gigantes de Barakaldo (Laguntasuna) se realizó una concentración con la presencia de los Gigantes de:

Barakaldoko Erraldoiak: 4
Barakaldoko Udal erral.: 4
Getxoko Erraldoiak: 4
Ondalan Nagusia: 4
Ondalan Txikia: 2
Konpartsa Txikiena: 4

ERRALDOIEN BILKURAK BIZKAIAN

PORTUGALETE - 2023KO ABUZTUAREN 16AN - 12 ERRALDOI

Lehenengo aldiz Portugaleteko Erraldaien Konpartsa berria, Zubira, bilkura batean egon da, ta bertan egon ginen:

Portugaleteko Zubira:	4
Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	2



Por primera vez, la nueva Comparsa de Gigantes de Portugalete (Zubira) participaba en una concentración, a la que asistimos:

Portugaleteko Zubira:	4
Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	2

PORTUGALETE - 2023KO ABUZTUAREN 17AN - 12 ERRALDOI

Hurrengo egunean ibilbide eta partehartzaile berdinak izan ginen:

Portugaleteko Zubira:	4
Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	2



Repitiendo, al día siguiente, recorrido y asistentes:

Portugaleteko Zubira:	4
Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	2

BILBAO - 2023KO ABUZTUAREN 27AN - 52 ERRALDOI

Dudarik gabe, urtero Bizkaian egiten direnen artean bilkurarik garrantzitsuenak da.

Urte honetan honakoen partehartzea izan da:



Es, sin duda, la concentración de Gigantes mas importante de las que se realizan con carácter anual en Bizkaia.

Este año ha contado con la participación de:



Donostiko Antiguokoa:	2
Bergarako Erraldoiak:	4
Bergara Txikia:	4
Bergara Txikiena:	4
Bermeoko Erraldoiak:	4
Kanboko Sukila elkar.:	4
Mairuek - Gaztedi:	4
Bilboko Udal Erraldoiak:	8
Ondalan Nagusia:	4
Ondalan Txikia:	4
Mamutxak:	4
Konpartsa Txikiena:	6



UGAO - 2023KO IRAILAREN 7AN - 12 ERRALDOI

Ugaoko jaiak ospatzeko, bigarren bilkura bat egin zen herrian, aldi honetan Erraldoi hauekin gertatu zelarik:

Ugaoko Erraldoiak:	2
Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	4



Con motivo de las fiestas de Ugao, se celebró una segunda concentración de Gigantes en este municipio, que contó, en esta ocasión con la asistencia de:

Ugaoko Erraldoiak:	2
Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	4

MAMARIGA - 2023KO IRAILAREN 9AN - 10 ERRALDOI

Beste urte batez Mamarigako Jai Batzordearen deiari erantzunez, gure Erraldaien ordezkaritza hau eraman genuen:

Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	4



Un año más, acudimos a la llamada de la Comision de Fiestas de Mamariga, llevando una representación de nuestros Gigantes:

Ondalan Nagusia:	2
Ondalan Txikia:	2
Mamutxak:	2
Konpartsa Txikiena:	4

ERRALDOIEN BILKURAK BIZKAIAN

BASAURI - 2023KO IRAILAREN 16AN - 12 ERRALDOI

Urtero bezala Basauriko "Dantza Agerketa" ospatu da, Bizkaian folklore munduan ospatzen den ekimenik garrantzitsuenetarikoa, urte honetan gonbidatuak izan garelarik.

Ekitaldira joan ginen:

Ondalan Nagusia: 4

Ondalan Txikia: 4

Konpartsa Txikiena: 4



Como todos los años, se celebró en Basauri el "Dantza Agerketa", uno de los eventos mas importantes del mundo del Folklore en Bizkaia, y al cual, este año, fuimos invitados.

Acudimos al acto con:

Ondalan Nagusia: 4

Ondalan Txikia: 4

Konpartsa Txikiena: 4

SARRIKO - 2023KO IRAILAREN 30AN - 12 ERRALDOI

Sarrikoko San Migel jaietan egon ginen, urtero bezala, erraldoi hauekin:

Ondalan Nagusia: 4

Ondalan Txikia: 4

Konpartsa Txikiena: 4



Acudimos a nuestra cita anual con las fiestas de San Migel en Sarriko, a la cual asistimos con:

Ondalan Nagusia: 4

Ondalan Txikia: 4

Konpartsa Txikiena: 4

BASAURI - 2023KO URRIAREN 12AN - 10 ERRALDOI

San Fausto jaietako ospakizunetan honako Erraldoiak egon ziren:

Basauriko Erraldoiak: 2

Ondalan Nagusia: 2

Ondalan Txikia: 4

Konpartsa Txikiena: 2



En la celebración de las fiestas de San Fausto, participaron en la concentración anual:

Basauriko Erraldoiak: 2

Ondalan Nagusia: 2

Ondalan Txikia: 4

Konpartsa Txikiena: 2

BERGARA - 2023KO MAIATZAREN 27AN - 37 ERRALDOI

Bergarako jaietan Erraldoien bilkura egiten da urtero. Aurken egon dira:

Bergara Nagusiak: 6

Bergara Txikiak: 8

Castellbisbal: 3

Sestaoko Birakari: 4

Bermeo Kietb: 4

Bustintxuri: 4

Ondalan Nagusia: 2

Ondalan Mamutxak: 2

Ondalan Txikia: 2

Konpartsa Txikiena: 2



En fiestas de Bergara se celebra una concentración de Gigantes. Este año han participado:

Bergara Nagusiak: 6

Bergara Txikiak: 8

Castellbisbal: 3

Sestaoko Birakari: 4

Bermeo Kietb: 4

Bustintxuri: 4

Ondalan Nagusia: 2

Ondalan Mamutxak: 2

Ondalan Txikia: 2

Konpartsa Txikiena: 2

KANBO - 2023KO ABUZTUAREN 5AN - 12 ERRALDOI

Kanboko pestetako urteroko bilkuran egon ginen aurken ere:

Kanboko Sukila: 4

Donapaleu: 2

Ondalan Nagusia: 2

Ondalan Txikia: 2

Konpartsa Txikiena: 2



Estuvimos en la concentración anual de fiestas de Kanbo:

Kanboko Sukila: 4

Donapaleu: 2

Ondalan Nagusia: 2

Ondalan Txikia: 2

Konpartsa Txikiena: 2





28. DENBORALDIA ARGAZKITAN



2022ko Azaroak 13 SONDIKA
San Martin Feria



2022ko Azaroak 19 BILBAO
Athletic Fan Zone



2022ko Azaroak 25 BILBAO
Guggenheim Esker Onak Gala



2022ko Azaroak 26 USANSOLO
Erraldoien aurkezpena



2022ko Abenduak 3 LEZAMA
Euskararen egina



2022ko Abenduak 18 ABUSU
Olentzaro



2022ko Abenduak 21 SAN INAZIO
Santo Tomas Festa



2022ko Abenduak 24 USANSOLO
Olentzaro



2022ko Abenduak 31 LUZARRA
San Silvestre Jaia



2023ko Otsailak 12 DEUSTUA
Inauteriak



2023ko Otsailak 25 SAN INAZIO
Inauteriak



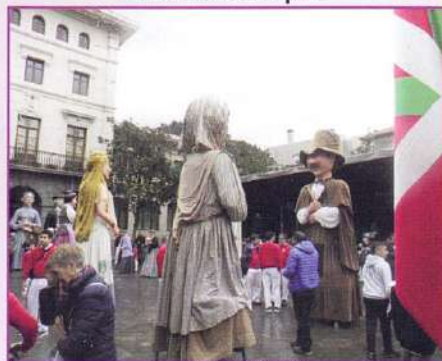
2023ko Martxoak 12 USANSOLO
Erraldoien aurkezpena



Martxoak 17 DEUSTUA
Herriko Jaiak



Martxoak 25 DEUSTUA
Herriko Jaiak



Apirilak 2 UGAO
Euskal Jaiak



Apirilak 28 ELORRIETA
Konpartsa Nagusiaren 1000. Ekitaldia



Apirilak 29 ELORRIETA
Herriko Jaiak



Maiatzak 7 URDUNA
Bihotza Konpartsaren Urteurrena



Maiatzak 13 ARANGOITI
Euskal Jaiak



Maiatzak 14 DERIO
San Isidro Feria



Maiatzak 20 ABADINO
Euskal ezkontza



Maiatzak 27 IBARREKOLANDA
Herriko Jaiak



Maiatzak 27 BERGARA
Herriko Jaiak



Ekainak 4 MUNGIA
Euskal Eskola Publikoaren Jaia



Ekainak 28 MUNGIA
Herriko Jaiak



Ekainak 29 MUNGIA
Herriko Jaiak



Ekainak 29 DEUSTU IBARRA
Herriko Jaiak



Uztailak 9 FIKA
Burdin Hesia mendi lasterketa



Uztailak 21 GORLIZ
Herriko Jaiak



Uztailak 23 BARAKALDO
Laguntasuna Konpartsaren urteurrena



Uztailak 24 ARRIGORRIAGA
Herriko Jaiak



Uztailak 25 ERMUA
Herriko Jaiak



Uztailak 28 LEMOA
Herriko Jaiak



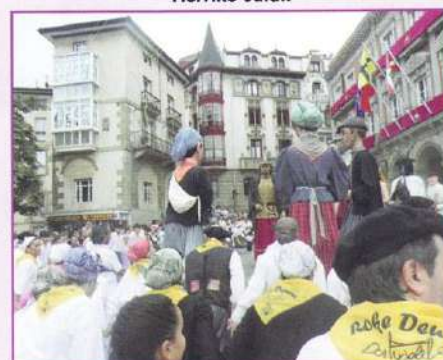
Uztailak 29 SAN INAZIO
Herriko Jaiak



Abuztuak 5 KANBO
Herriko Jaiak



Abuztuak 14 MALLABIA
Herriko Jaiak



Abuztuak 16 PORTUGALETE
Herriko Jaiak



Abuztuak 17 PORTUGALETE
Herriko Jaiak



Abuztuak 27 BILBAO
Aste Nagusia



Irailak 7 UGAO
Herriko Jaiak



Irailak 9 MAMARIGA
Herriko Jaiak



Irailak 16 BASAURI
Dantza Agerketa



Irailak 17 GALDAKAO
Herriko Jaiak



Irailak 23 KARRANTZA
El Suceso Jaiak



Irailak 30 SARRIKO
Herriko Jaiak



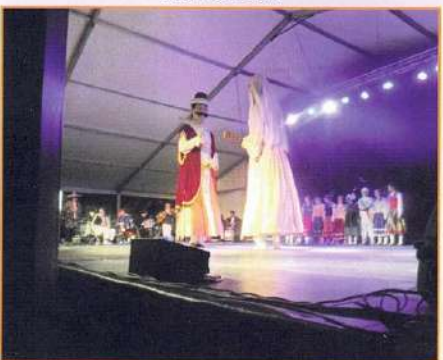
Urriak 12 BASAURI
Herriko Jaiak



Urriak 15 DURANGO
Herriko Jaiak



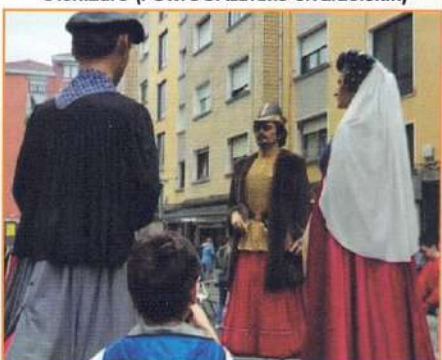
2022 Abenduak 24 PORTUGALETE
Olentzaro (PORTUGALETEko erraldoiekin)



2023ko Otsailak 19 BILBAO
Inauteriak (BASURTUko erraldoiekin)



Ekainak 11 BUENAVISTA
Herriko Jaiak (PORTUGALETEko erraldoiekin)



Ekainak 17 LA FLORIDA
Herriko Jaiak (PORTUGALETEko erraldoiekin)



Uztailak 21 GORLIZ
Herriko Jaiak (GORLIZko erraldoiekin)



Urriak 11 BASAURI
Herriko Jaiak (BASAURIko erraldoiekin)



Urriak 12 BASAURI
Herriko Jaiak (BASAURIko erraldoiekin)

2023KO URTEKO BALANTZEA



Urtero, balantzea egiteko momentuan, Konpartsaren hastapenetatik gure funtzionamendua markatu duten ardatzen inguruan egiten dugu. Hauek izan ere:

- Kultura tradizionalaren mantentzea.
- Jai imaginagintzen berreskuratzea.
- Eguneko jaia bultzatzea.

Ardatz hauek, 1996 urte horretako hasieratik mantentzen ditugunak, gure funtzionamenduaren oinarri izaten jarraitzen dute, harrobia bultzatzeko lanarekin batera, tradizio honen jarraipena bermatuko duena, baita gure aintzinako elizatea osatzen duten auzoetan gure presentzia ere.

Gauzak horrela, denboraldi honetan...

KULTURA TRADIZIONALAREN MANTENTZEAZ

Kapitulu honetan, Erraldoiek beren ingurune kultural eta sozialarekin duten harremana azalduko dugu.

- Folklorearekin harremana
 - Denboraldia hasi ginen azaroaren 25ean Bizkaiko Dantzarien Biltzarrak eman zigun Esker Onak saria jasotzen, Deia Egunkariarekin batera antolatutako saioan, Guggenheim museoaren areto nagusian.
 - Deustuko Folklore Plataforman parte hartzen jarraitzen dugu, San Pedro plazan lau erromeria antolatzen.
 - Abadiñoko Euskal Ezkontzan parte hartu genuen, maiatzaren 20an.
 - Irailaren 16an Basauriko Dantza Agerketako zitara joan ginen.
- Jai tradizionalei begira:
 - Sondikako San Martin Azokan egon ginen (2022ko azaroaren 13an), San Inazio Santo Tomas antolatu genuen (Abenduaren 21ean), eta Derioko San Isidro Azokara ere joan ginen.
 - 2022an Abusura joan ginen Olentzaro laguntzeko (abenduaren 17an), Usansolon ere egon ginen (abenduaren 24an) eta egun horretan bertan ere Portugaleten egon ginen herriko Erraldoiak dantzatzeko.

Todos los años, a la hora de elaborar el balance, lo hacemos en base a los ejes que han marcado el funcionamiento de la Comparsa desde sus orígenes. Estos son:

- Mantenimiento de la cultura tradicional.
- Recuperación de la imaginaria festiva.
- Promoción de la fiesta de día.

Estos ejes, que mantenemos desde el inicio de la Comparsa en 1996, siguen siendo la base de nuestro funcionamiento, unidos a las líneas de trabajo de promoción de la cantera, que garantice la continuidad de esta tradición, así como el compromiso de mantener la presencia en los barrios de nuestra antigua anteiglesia.

Así, en esta temporada...

EN BASE AL MANTENIMIENTO DE LA CULTURA TRADICIONAL

Exponemos en este capítulo la interrelación de los Gigantes con su entorno cultural y social.

- Relación con el Folklore
 - Prácticamente iniciamos la temporada el 25 de noviembre recibiendo el premio Esker Onak, que otorga Bizkaiko Dantzarien Biltzarra, en una gala organizada por el diario Deia en el salón principal del museo Guggenheim.
 - Seguimos participando en la Plataforma de Folklore de Deusto, con la organización de 4 Romerías en la Plaza de San Pedro.



- Participamos en la Euskal Eskontza de Abadiño el 20 de mayo.
- El 16 de septiembre acudimos a la cita del Dantza Agerketa de Basauri.
- Relacionado con las fiestas tradicionales:
 - Participamos en las ferias de San Martin en Sondika (13 de noviembre de 2022), organizamos Santo Tomas en San Inazio (21 de diciembre) y acudimos a la Feria de San Isidro en Derio (14 de mayo).
 - En 2022 acudimos a acompañar a Olentzaro en Abusu (17 de diciembre) y Usansolo (24 de diciembre), haciéndolo también, ese mismo día, en Portugalete, con los Gigantes del municipio.



2023KO URTEKO BALANTZEA

- Deustuko (otsailaren 12an) eta San Inazio (otsailaren 23an) inauterietan parte hartu genuen, eta Basurtuko Beti Jai Alairen Erraldoiak dantzatu genituen Bilboko Inauterietan Plaza Berrian jarritako eskenatokian.
- Ugaoko (apirilaren 2an) eta Arangoitiko (maiatzaren 13an) Euskal Jaietan ere parte hartu genuen.
- Euskara eta hezkuntzari lotuta:
 - 2022ko abenduaren 3an Lezaman Euskararen Eguna ospatu genuen.
 - Euskal Eskola Publikoaren Jaia zela eta, hiru urterik behin Bizkaian ospatzen dena, aurten Mungian egon ginen ekitaldi honetan ekainaren 4an.
- Kirol ekitaldiei lotuta:
 - Athletic eta Realaren arteko emakumezkoen ligako partida zela eta, zalegune bat antolatu zen, eta San Mameseko zabalgunean dantzatzera deitu gintuzten. (2022ko azaroaren 13an).
 - Fikan egin zen Burdin Hesia mendi lasterketan ere egon ginen (uztaiaren 9an).



JAI IMAJINAGINTZAREN INGURUAN

Atal honetan Erraldoien irudien mantentze aktiboa zein haien bultzatzea sartzan dugu.

- Beste Konpartsekin elkarlana:
 - Denboraldi honetan estaldura eman dugu Portugaleteko Erraldoiak dantzatzan (2022ko abenduaren 24an, baita 2023ko ekainaren 11 eta 17an), Basurtu (otsailaren 19an), Gorliz (uztailaren 21ean) eta Basauri (urriaren 11 eta 12an).
 - Usansoloko Konpartsa berriaren aurkezpena joan ginen (martxoaren 12an).
 - Urduña (maiatzaren 7an) eta Barakaldoko (uztailaren 23an) Konpartsak lagundu ditugu haien urtemuga ospakizunetan.
- Erraldoien tailerrak:
 - Aurreko urtean bezala, Bilboko Euskal Museoa egin ohi ziren tailerrak, Berreginen Museora mugitu ziren (uztailaren 14 eta 28an).
 - Aurten ere gure tailerrekin presente egon ginen Basauriko Dantza Agerketaren aurreko ekitaldietan (irailaren 15ean).
 - San Migel jailetako ekitaldien barruan, Sarrikoaldera eramane genituen tailerrak (irailaren 29an).
- Gertaerak:
 - Martxoaren 27tik apirilaren 28ra Erraldoien erakusketa txiki bat prestatu genuen, San Inazio Liburutegiaren arduradunen proposamenari esker.
 - Erakusketaren amaiera Elorrietako jaien hasierarekin eta gure Konpartsa Nagusiaren 1000. emanaldiarekin batera jarri genuen.
- Bestelakoak:
 - Erraldoien aktibitateen eragina gero eta handiago da prentsan.
 - Erraldoiei buruzko gero eta kanal gehiago sare sozialetan.
 - Eskuetan duzun Dossier honek Erraldoiei buruzko argitalpen monografiko eta aldizkako bakarra izaten jarraitzen du.

- Participamos en los desfiles de Carnaval de Deusto (12 febrero) y San Inazio (23 de febrero) y bailando los Gigantes del Beti Jai Alai de Basurto, en el escenario de la Plaza Nueva en Carnavales de Bilbao.
- También tomamos parte en las Euskal Jaiek de Ugao (2 de abril) y Arangoiti (13 de mayo).
- Relacionado con el Euskara y la educación:
 - El 3 de diciembre de 2022, celebramos el Euskararen Eguna en Lezama.
 - Con motivo de la Fiesta de la Escuela Pública Vasca, que cada tres años se celebra en Bizkaia, este año, asistimos a este acto en Mungia (4 de junio).
- Relacionado con acontecimientos deportivos
 - Con motivo del partido de liga femenina entre Athletic y Real, se organizó una Fan zone a la que fuimos convocados en la explanada de San Mames (13 de noviembre de 2022).
 - Asistimos también a la Burdin Hesia mendi lasterketa en Fika (9 de julio).



EN TORNO A LA IMAGINERÍA FESTIVA

En este apartado incluimos tanto el mantenimiento activo, como la promoción de las figuras de los Gigantes.

- Colaboración con otras Comparsas:
 - Esta temporada hemos dado cobertura, bailando los Gigantes de Portugalete (24 de diciembre de 2022 y en junio de 2023 los días 11 y 17), Basurto (19 de febrero), Gorliz (21 de julio) y Basauri (11 y 12 de octubre).
 - Acudimos a la presentación de la nueva Comparsa de Usansolo (12 de marzo).
 - Acompañamos a las comparsas de Urduña (7 de mayo) y Barakaldo (23 de julio) en sus respectivos aniversarios.
- Talleres de Gigantes:
 - Al igual que el año pasado, los talleres, que habitualmente se realizaban en el Euskal Museoa de Bilbao, se trasladaron al Museo de reproducciones (14 y 28 de julio).
 - También este año estuvimos presentes con nuestros talleres en los actos previos al Dantza Agerketa de Basauri (15 de septiembre).
 - Dentro de los actos de las fiestas de San Migel, llevamos los talleres a Sarriko (29 de septiembre).
- Acontecimientos:
 - Entre el 27 de marzo y el 28 de abril, montamos una pequeña exposición de Gigantes, a propuesta de los responsables de la biblioteca de San Inazio.
 - Hicimos coincidir el final de esa exposición con el comienzo de fiestas de Elorrieta y la actuación número 1000 de nuestra Konpartsa Nagusia.
- Otras cuestiones a considerar:
 - La cada vez mayor repercusión en prensa de las actividades de los Gigantes.
 - La proliferación de canales en las redes sociales dedicados a los Gigantes.
 - Este Dossier que tienes en tus manos y que sigue siendo la única publicación monográfica y periódica sobre Gigantes.

2023KO URTEKO BALANTZEA

EGUNEKO JAIAREN INGURUAN

Baina, zalantzarik gabe, kalean, ekitaldi sozialetan eta jaiegunetan egotea da erraldoien helburu nagusia, eta, horregatik, aurten 47 emanaldi egin ditugu gure Erraldoiekin, 394 irudi propioekin.



4 Erraldoiekin
6 Erraldoiekin
8 Erraldoiekin
10 Erraldoiekin
12 Erraldoiekin
18 Erraldoiekin

Beste zazpi aldiz beste elkarte edo udalen Erraldoiak ateratzeaz gain, guztira beste 21 irudi.



KONPARTSA ONDALAN NAGUSIA

1996an sortua, denboraldi honetan 40 ekitaldi egin ditu, beraz bere hasieratik guztira 1027 ekitaldi burutu ditu honezkero.

- **Bi Erraldoirekin: 22 ekitaldi**
 - 7 Deustualdean.
 - 13 Bizkaian: Basauri, Bilbao (2), Mamariga, Mungia, Portugalete (2), Sondika, Ugao (2), Urduña eta Usansolo (2).
 - 2 Euskal Herrian: Bergara eta Kanbo.
- **Lau Erraldoirekin: 18 ekitaldi**
 - 3 Deustuko Elizatean.
 - 15 Bizkaian: Abadiño, Arrigorriaga, Barakaldo, Basauri, Bilbao, Derio, Durango, Ermua, Fika, Galdakao, Karrantza, Lemoa, Mallabia eta Mungia (2).

KONPARTSA ONDALAN TXIKIA

1999ko martxoan aurkeztua, Bizkaiko lehenengo Konpartsa Txikia izan zen, ordutik hona 619 ekitaldi egin ditu, haietatik 37 denboraldi honetan izan direlarik.

- **Bi Erraldoirekin: 32 ekitaldi**
 - 10 Deustuan.
 - 20 Bizkaian: Barakaldo, Bilbao (3), Fika, Gorliz, Karrantza, Mamariga, Mungia (3), Portugalete (2), Sondika, Ugao (2), Urduña eta Usansolo (3).
 - 2 Euskal Herrian: Bergara eta Kanbo.
- **Lau Erraldoirekin: 5 actuaciones**
 - 1 Deustuko Elizatean.
 - 4 Bizkaian: Basauri (2), Bilbao eta Lezama.



SOBRE LA FIESTA DE DÍA

Pero es, sin duda, la presencia en la calle, en los actos sociales y festivos, el objetivo fundamental de los Gigantes, y por eso, este año hemos realizado 47 actuaciones con nuestros Gigantes, con un total de 394 figuras propias.



8 aldiz
6 aldiz
11 aldiz
16 aldiz
5 aldiz
Behin

Además de sacar en siete ocasiones Gigantes de otras asociaciones o ayuntamientos, con un total de otras 21 figuras.



KONPARTSA ONDALAN NAGUSIA

Inaugurada en 1996, ha realizado esta temporada 40 actuaciones, con lo que, desde sus inicios, ha cubierto ya 1027 actuaciones.

- **Con dos Gigantes: 22 actuaciones**
 - 7 en el área de Deusto.
 - 13 en Bizkaia: Basauri, Bilbao (2), Mamariga, Mungia, Portugalete (2), Sondika, Ugao (2), Urduña y Usansolo (2).
 - 2 en Euskal Herria: Bergara y Kanbo.
- **Con cuatro Gigantes: 18 actuaciones**
 - 3 en la Anteiglesia de Deusto.
 - 15 en Bizkaia: Abadiño, Arrigorriaga, Barakaldo, Basauri, Bilbao, Derio, Durango, Ermua, Fika, Galdakao, Karrantza, Lemoa, Mallabia y Mungia (2).



KONPARTSA ONDALAN TXIKIA

Presentada en marzo de 1999, fue la primera Konpartsa Txiki de Bizkaia, desde entonces ha realizado 619 actuaciones, 37 de las cuales corresponden a esta temporada.

- **Con dos Gigantes: 32 actuaciones**
 - 10 en Deusto.
 - 20 en Bizkaia: Barakaldo, Bilbao (3), Fika, Gorliz, Karrantza, Mamariga, Mungia (3), Portugalete (2), Sondika, Ugao (2), Urduña y Usansolo (3).
 - 2 en Euskal Herria: Bergara y Kanbo.
- **Con cuatro Gigantes: 5 actuaciones**
 - 1 en la Anteiglesia de Deusto.
 - 4 en Bizkaia: Basauri (2), Bilbao y Lezama.

2023KO URTEKO BALANTZEA

MAMUTXAK

Mamutxak lehenengo bikotea (Akerbeltz eta Mari) 2003an sortu zen Kukubiltxo antzerki taldearekin elkarlan proiektuaren barruan, bigarren bikotea 2018an egin zelarik.

Hasieratik 369 ekitaldi egin ditu, denboraldi honetan 29.

- **Bi Erraldoirekin: 28 ekitaldi**
 - 11 Deustuko Aintzinako Elizatean.
 - 16 Bizkaian: Bilbao (3), Gorniz, Lezama, Mamariga, Mungia, Portugalete (2), Sondika, Ugao (2), Urduña eta Usansolo (3).
 - 1 Euskal Herrian: Bergara.
- **Lau Erraldoirekin: ekitaldi 1 Bilbon.**



KONPARTSA TXIKIENA

Gure Konpartsa Txikiena, era honetako Bizkaian lehenengo ere, urteekin hazi egin da. Lehenengo bikotea 2009an egin zen, 2014 eta 2019an beste bikote bana batu zaielarik.

Aurten 36 ekitalditan parte hartu du, guztira 455 direlarik honezkero.

- **Bi Erraldoirekin: 8 ekitaldi**
 - 2 Deustualdean.
 - 5 Bizkaian: Basauri, Gorniz, Karrantza eta Portugalete (2).
 - 1 Euskal Herrian: Kanbo.
- **Lau Erraldoirekin: 25 ekitaldi**
 - 10 Deustuko Elizatean.
 - 14 Bizkaian: Barakaldo, Basauri, Bilbao (3), Lezama, Mamariga, Sondika, Ugao (2), Urduña eta Usansolo (3).
 - 1 Euskal Herrian: Bergara.
- **Sei Erraldoirekin: 3 ekitaldi**
 - 3 Bizkaian: Bilbao, Mungia eta Usansolo.



MAMUTXAK

La primera pareja de Gigantes de Mamutxak (Akerbeltz y Mari) surge en 2003 de un proyecto conjunto con el grupo de teatro Kukubiltxo, creándose la segunda pareja en 2018.

Desde sus inicios ha completado 369 actuaciones, 29 en esta temporada.

- **Con dos Gigantes: 28 actuaciones**
 - 11 en la Antigua Anteiglesia de Deusto.
 - 16 en Bizkaia: Bilbao (3), Gorniz, Lezama, Mamariga, Mungia, Portugalete (2), Sondika, Ugao (2), Urduña y Usansolo (3).
 - 1 en Euskal Herria: Bergara.
- **Con cuatro Gigantes: 1 actuación en Bilbao.**

KONPARTSA TXIKIENA

Nuestra Konpartsa Txikiena, también la primera de Bizkaia de esas características, ha ido creciendo con los años. La primera pareja se construyó en 2009 a la que siguieron sendas parejas en 2014 y 2019.

Ha participado este año en 36 actuaciones, haciendo con ellas un total de 455.

- **Con dos Gigantes: 8 actuaciones**
 - 2 en el área de Deusto.
 - 5 en Bizkaia: Basauri, Gorniz, Karrantza y Portugalete (2).
 - 1 en Euskal Herria: Kanbo.
- **Con cuatro Gigantes: 25 actuaciones**
 - 10 en la Anteiglesia de Deusto.
 - 14 en Bizkaia: Barakaldo, Basauri, Bilbao (3), Lezama, Mamariga, Sondika, Ugao (2), Urduña y Usansolo (3).
 - 1 en Euskal Herria: Bergara.
- **Con seis Gigantes: 3 actuaciones**
 - 3 en Bizkaia: Bilbao, Mungia y Usansolo.



2023KO URTEKO BALANTZEA



Deusto celebra sus fiestas

Las fiestas de Deusto amanecieron ayer por la tarde con la concentración de gaiteiros y el posterior traspase en la plaza San Racho. Después, con la bajada a la plaza de Euzkadi, quedó inaugurado el recinto festivo. Durante este sábado habrá una marcha mendizola, talleres para niños y una de fuego, entre otros actos. A partir de las 22:00, Alabiz Entrenamiento se encargará de animar la noche. Mañana espera el concurso de mujeres, la carrera de la paloma y la final del campeonato de pelota por parejas del barrio. Los festejos se prolongarán hasta el domingo de la semana que viene.

BESTELAKO EKITALDIAK

- 2022an San Inazio Santo Tomas eta Luzarran San Silbestre jaiak antolatu genituen, eta 2023an Sarrikon San Migel jaia bultzatu, irailaren 29tik urriaren 8ra.
- Beste urte batez Bilboko Udalaren DANTZA PLAZETAN programan parte hartu dugu.



OTRAS ACTIVIDADES

- En 2022 promovimos las fiestas de Santo Tomas en San Inazio (21 de diciembre) y de San Silbestre en Luzarra (31 de diciembre), así como, en 2023, entre el 29 de Septiembre y el 8 de octubre, las de San Migel en Sarriko.
- Un año más hemos participado en el programa DANTZA PLAZETAN del Ayuntamiento de Bilbao.







www.ondalan.eus